

การศึกษาในยุค New Normal

The New Normal in Education

พระมหาจักรพล สิริธโร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Phramaha Chakkrapol Siritharo

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

E-mail: mahajakkapol.pon@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

เมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ระลอกแรกเริ่มคลี่คลายลง ส่งผลให้เกิดคำถามถึงความปกติใหม่ หรือ New Normal เกี่ยวกับระบบการศึกษา การจัดการศึกษาที่ต้องมีการปรับตัว บุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากมีการปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีในการทำงานทางไกล การเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่เป็นการเรียนรู้ที่มีแพลตฟอร์ม (Platform) และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้สอนจะออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งรูปแบบการศึกษาในยุคความปกติใหม่ เช่น การเรียนผ่านระบบออนไลน์ การเรียนในห้องเรียน การเรียนผสมผสานแบบออนไลน์ (Online) และแบบออนไซต์ (Onsite) หรือการเรียนแบบโฮมสคูล (Home School) ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบใดก็ตามจะเป็นการเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และประเมินตนเอง ทำให้สามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จากทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา และไม่ได้ทำให้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนลดลง อีกทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถยังโต้ตอบกันได้อย่างเต็มที่อีกด้วย ซึ่งการศึกษาในยุคความปกติใหม่ ผู้สอนควรมีการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เหมาะสมกับความพร้อม และทรัพยากรของผู้เรียนเพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้

คำสำคัญ: ความปกติใหม่; การศึกษายุคปกติใหม่; การจัดการศึกษา

Abstracts

After the first wave of the Covid-19 pandemic gradually eased up, a question of what was called ‘New Normal’ was given to Thailand’s educational system since the educational administration had to be under adjustment, as well. The majority of educational personnel adjusted themselves to utilize long-distance technologies. Generally, either learning in the New Normal era or the New Normal in learning was based upon various learning platforms and styles that were really found responsive to learners’ demand. Learning was designed by the

* วันที่รับบทความ: 16 กรกฎาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 28 กันยายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 8 ตุลาคม 2564

Received: July 16, 2021; Revised: September 28, 2021; Accepted: October 8, 2021

teachers or lecturers in order to have learners optimize their own ability to study. Any formation of education in the New Normal era – online learning, off-line learning or learning in the classroom, online-and-off-line learning, homeschooling – was centered on learners, who were allowed to determine their own goals and procedures of learning, and to evaluate themselves. Such learning platforms and types allowed learners able to learn the content from any person anywhere anytime. Besides, interaction between teachers and learners was not found decreasing, and learners and teachers were able to respond to each other. In the New Normal era, the learning formation should be designed to meet with learners' requirement and to be suitable for learners' readiness and resources in order that learners were able to develop themselves upon their knowledge.

Keywords: New Normal; New Normal in Education; Educational Administration

บทนำ

การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือ โควิด-19 เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ เมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกแรกเริ่มคลี่คลายลง ส่งผลให้เกิดคำถามถึงความปกติใหม่ หรือ 'นิวนอร์มอล' (New Normal) เกี่ยวกับระบบการศึกษา การจัดการศึกษาที่ต้องมีการปรับตัว (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563 : 783-795)

New Normal หรือ ความปกติใหม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการทำงาน การดูแลสุขภาพ หรือการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัว เช่น การรับประทานอาหาร การเดินทาง การพูดคุย เป็นต้น ทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ในการเรียนการสอนมาเป็นแบบออนไลน์เพื่อลดการเผชิญหน้า และเว้นระยะห่างระหว่างกัน นอกจากนี้ยังต้องดัดกิจกรรมที่จัดเพื่อพัฒนาผู้เรียน มาเป็นกิจกรรมแบบออนไลน์ (กาญจนา บุญภักดี, 2563 : A1- A6)

บุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากมีการปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีในการทำงานทางไกล เช่น การประชุมออนไลน์ การจัดการ เอกสารออนไลน์ผ่านระบบคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าว อาจไม่ได้เปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยตรงแต่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มากขึ้น จนอาจดำเนินการต่อไปแม้การระบาดจะสิ้นสุดลง ระบบการศึกษาในภาพรวมจะกลับไปสู่การจัดการเรียนในโรงเรียนเป็นหลัก ส่วนการเรียนทางไกลด้วยเทคโนโลยีจะเป็นเพียง ทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในบางสถานการณ์หรือใช้กับนักเรียนแค่บางกลุ่ม และในบางพื้นที่เท่านั้น ซึ่งควรมีการใช้ความตระหนักรู้จากสถานการณ์นี้มาออกแบบการจัดการศึกษา โดยให้น้ำหนักกับการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพระหว่างครูและนักเรียน การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความสนใจของนักเรียนเชื่อมโยงกับชุมชนและบริบทที่นักเรียนอยู่ การประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนจากชิ้นงานและพฤติกรรมของนักเรียน การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความท้าทายใน

การเรียนรู้ ควบคู่กับการส่งเสริมนักเรียนกลุ่มอื่นให้เต็มตามศักยภาพ การเรียนรู้เพื่อสุข ภาภกาย และใจควบคู่กับการเรียนรู้ด้านวิชาการ การจัดสรรทรัพยากรการเรียนการสอนแบบออนไซต์ (Onsite) ควบคู่กับทรัพยากรการเรียนการสอนแบบออนไลน์แก่เด็กและครอบครัว เป็นต้น (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2563 : ออนไลน์)

การเรียนรู้ในยุคปกติใหม่เป็นการเรียนรู้ที่มีแพลตฟอร์ม และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความพอเพียง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างสูงสุดในการเรียนรู้ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม (วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2563 : 39)

ความปกติใหม่ (New Normal)

ความปกติใหม่เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมปฏิบัติอย่างเป็นปกติต้องเปลี่ยนแปลงไป รูปแบบวิถีชีวิตใหม่ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการ คำว่า ความปกติใหม่ถือกำเนิดขึ้นในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลกในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 (ค.ศ. 2007 – 2008) ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ทำให้การจัดการบางอย่างซึ่งแต่เดิมเคยถูกมองว่าผิดปกติ กลายมาเป็นสิ่งที่พบเห็นกันได้ทั่วไป ส่วนความปกติใหม่ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงของโลกมีผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมากมนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ พร้อมกับความพยายามฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ การจัดการ และพฤติกรรม ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็ทำให้เกิดความคุ้นชินและกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคมในปัจจุบัน (สุภาภรณ์ พรหมบุตร, 2563 : ออนไลน์)

การศึกษาในยุคความปกติใหม่

การออกแบบการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ หมายถึง การออกแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะให้ผู้เรียนได้เป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และประเมินตนเอง เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้ ซึ่งแตกต่างจากการออกแบบการเรียนรู้แบบเดิมที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย และวิธีการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เป็นการออกแบบการเรียนรู้ลักษณะพาสซีฟ เลิร์นนิ่ง (Passive learning) คือผู้เรียนไม่มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของการเรียนรู้แม้กิจกรรมการเรียนรู้จะตื่นเต้นและท้าทายเพียงใดก็ตาม (วิชัย วงศ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา, 2563 : 39)

การจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในความปกติใหม่ (วันเพ็ญ พุทธานนท์, 2563 : ออนไลน์) เช่น

1. การเรียนผ่านระบบออนไลน์ 100%

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้เหมาะสมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้ง ด้านระบบการเรียนการสอน และหลักสูตรผ่านระบบออนไลน์ อีกทั้งผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนผ่าน ระบบออนไลน์ ผู้ปกครองมีความพร้อมในการช่วยเหลือสนับสนุน รวมทั้งมีเครื่องมือสนับสนุนการเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน และอินเทอร์เน็ต

2. การเรียนในห้องเรียน

การจัดการเรียนการสอนแบบนี้เหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่มากและมีพื้นที่มากพอให้ ปฏิบัติตามนโยบายการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลหรือการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อรักษาระยะห่างและการดูแลสุขอนามัยของผู้เรียนได้

3. การเรียนผสมผสานแบบออนไลน์และออนไซต์

การจัดการเรียนการสอนแบบนี้เหมาะกับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนจำนวนมากและยังไม่ค่อยมี ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มาก่อน โดยอาจจัดการเรียนการสอนโดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อสลับวันกันมาเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบรักษาระยะห่างได้ หรือโรงเรียนเลือกวิชาที่มีการปฏิบัติหรือต้องเรียนรู้ร่วมกันมาจัดการเรียนที่ห้องเรียน และวิชาอื่น ให้จัดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์

4. การเรียนแบบโฮมสคูล (Home School)

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ยังน้อยมีการนำมาใช้ในประเทศไทยมากนัก แต่คาดว่าจะการเรียนในรูปแบบนี้จะมีเพิ่มขึ้นในประเทศไทย เนื่องจากผู้ปกครองอาจมีความกังวลเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพของบุตรหลานมากขึ้น หรืออาจเป็นการเรียนหลักสูตรออนไลน์ควบคู่กับการจัดครูเฉพาะวิชามาสอนที่บ้าน ประยุกต์กับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลในการศึกษาแบบวิถีใหม่

การจัดการเรียนการสอนทั้งรูปแบบปกติ และการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน บทบาทในการเรียนของนักเรียน บทบาทในการสอนของครู การเรียนในชั้นเรียน (On-site) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On-air) และการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) ล้วนมีสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเหมือนกัน คือ การพัฒนาการเรียนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตแอคทีฟให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอน ส่วนการประเมินผลในการศึกษาจะถูกเปลี่ยนจากการประเมินผลการเรียนไปสู่การ

ประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ เป็นการวัดผลลัพธ์ให้คุณครูเข้าใจว่าผู้เรียนเหมาะกับการเรียนรู้ในรูปแบบใด และกิจกรรมใดสามารถเติมทักษะที่ครูคาดหวังได้ (มารุต พัฒนาผล, 2563 : 38)

การพัฒนาครู

การปรับบทบาทครูและการพัฒนาครูในการปรับการศึกษาสู่ความปกติใหม่ มีดังนี้ (ชูกิจ ลิ้มปิ จำนงค์, 2563 : ออนไลน์)

1. ปรับรูปแบบดั้งเดิมจากครูที่ผู้สอน (Teacher) ไปเป็นครูผู้สนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีความสามารถในการเชื่อมโยงหลักสูตร วิธีการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนและผู้เรียน
2. ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมครูให้ครูเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดสำคัญ 2 แนวคิด ดังนี้

2.1 เปลี่ยนจากครูแบบเดิมเป็นครูที่สอนครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตจริงได้ (Transform Teachers to New Normal in Education) เช่น โครงการศูนย์กลางการพัฒนา STEM Facilitator เมือง สะเต็มศึกษาฐานปฏิบัติการสำหรับฝึกแนวทางสะเต็มศึกษา โดยเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาสังคม มีเป้าหมายเพื่อให้ครูวิทย์ - คณิตทั่วประเทศ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา และนักเรียนสามารถนำสมรรถนะด้านสะเต็มมาใช้ในการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการประกอบ อาชีพ

2.2 แพลตฟอร์มสนับสนุนเพื่อการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน (Supporting Platform for New Normal Teachers) ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ระบบพี่เลี้ยง แพลตฟอร์มการให้ คำปรึกษาสำหรับบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครอง เป็นการพัฒนาครูให้มีความพร้อมสู่การเป็นครูยุคใหม่

3. ปรับทักษะของครูเพื่อเอาเทคโนโลยีมาใช้ในปัจจุบันและในอนาคต โดยการฝึกฝนการสอนผ่าน จอโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้สอนจะต้องสามารถเข้าไปพูดคุยผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ตามความต้องการ ของผู้เรียน เป็นการสอน การรับข้อมูล การเพิ่มเติมความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยครูมีส่วนสำคัญใน การพัฒนาและปรับตัวไปกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการทดสอบ และอบรมครูให้ สอดรับกับความรู้ยุคดิจิทัล เช่น ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพต่อการเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563 : ออนไลน์)

ด้านการบริหารหลักสูตร

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในปัจจุบันนอกจากจะพัฒนาทักษะการศึกษาแล้วยังต้องมีการพัฒนา ฝีมือแรงงาน เช่น อัปสกิล (Up-Skill) และรีสกิล (Re-Skill) หลักสูตรการเรียนการสอนจึงมีความ หลากหลาย และรูปแบบการสอนก็ต้องปรับให้มีทั้งออฟไลน์และออนไลน์ แต่ยังคงไม่มีการกำหนดตายตัวว่า หลักสูตรไหนจะเป็นออนไลน์ 100% ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรจึงควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่

ละคนทั้งในด้านความพร้อม ทรัพยากร และบทเรียน อีกทั้งนักเรียนและครูควรมีการออกแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนร่วมกัน (ศิริเดช คำสุพรหม, 2563 : ออนไลน์) ซึ่งการศึกษาในยุคนี้ต้องหาจุดที่จะพัฒนาเด็กไทยให้ไปสู่โลกดิจิทัลผ่านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นหลักสูตรฐาน สมรรถนะเพราะหลักสูตรฐานสมรรถนะจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ค้นพบศักยภาพของผู้เรียนมากขึ้น (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2563 : 32)

เครื่องมือการจัดการเรียนรู้ยุคความปกติใหม่

ความปกติใหม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสถานศึกษา ทำให้ต้องมีการจัดการด้านเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ (กาญจนา บุญภักดี, 2563: A1–A6) ได้แก่

1. มีการตั้งจุดคัดกรองตามอาคารสถานที่
2. การเข้าออกใช้ทางเดียวเพื่อความสะดวกในการคัดกรอง
3. มีจุดให้บริการวัดอุณหภูมิและบริการเจลแอลกอฮอล์ก่อนเข้าสถานศึกษา
4. ผู้เรียนทุกคนต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยก่อนเข้าสถานศึกษา
5. มีการจัดการเรียนการสอนแบบเว้นระยะห่าง
6. มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เช่น Zoom, Google Hangouts

หรือ Skype เป็นต้น

วิธีการจัดการเรียนรู้ยุคความปกติใหม่

การจัดการเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่ควรจัดให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างจริงจัง โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่นั้นมีหลายสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ด้านสถานที่ การสอนออนไลน์ทำให้สามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จากทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา และไม่ได้ทำให้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนลดลง อีกทั้งผู้เรียนและผู้สอนยังสามารถโต้ตอบกันได้เต็มที่เหมือนเดิมเพียงเปลี่ยนสถานที่จากโรงเรียนมาเป็นที่บ้าน ในรถ หรือสถานที่ต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้สอนจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และมีการเสริมกิจกรรมสนทนาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแบบเดิมหรือแบบความปกติใหม่ โดยผู้สอนอาจเพิ่มสื่อต่าง ๆ ให้หลากหลายมากขึ้น เช่น คลิปวิดีโอ หรือผ่านการบรรยาย ผสมผสานการถามตอบแบบเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน หรือผู้สอนกับผู้สอน (กาญจนา บุญภักดี, 2563: A1–A6)

การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งในไทยและต่างประเทศ มีการนำระบบการเรียนการสอนออนไลน์เข้ามาปรับใช้ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เช่น

1. ผู้สอนบันทึกวิดีโอการสอนแล้วส่งให้ผู้เรียนผ่านระบบจัดเก็บข้อมูลแบบคลาวด์ (Cloud storage) ด้วย Google Drive หรือ Microsoft OneDrive หรือ Microsoft Stream แล้วจำกัดสิทธิการเข้าถึง
 2. ผู้สอนถ่ายทอดสดการสอนผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conference) ด้วย Microsoft Teams หรือ Google Meet
 3. ผู้สอนสร้างและใช้งานห้องเรียนออนไลน์ (E-classroom) ด้วย Microsoft Teams หรือ Google Classroom ซึ่งเครื่องมือทั้งคู่สามารถสร้างกระดานถามตอบ มอบหมายงาน ส่งงาน การสร้างแบบทดสอบ หรือการให้คะแนนได้
 4. ผู้สอนสร้างและทำเอกสารการสอน รวมไปถึงการจัดเก็บข้อมูลและแลกเปลี่ยนไฟล์ข้อมูลกันด้วย Microsoft Office 365 หรือ Google Drive
 5. ผู้สอนสามารถใช้ Microsoft Teams สำหรับสื่อสารระดับองค์กร เช่น การสร้างกลุ่มงาน การสนทนากลุ่ม วางแผนงาน ติดตามความคืบหน้า และการนัดหมาย เป็นต้น
- ทั้งนี้ยังมีเครื่องมือและโปรแกรมต่าง ๆ อีกมากมายที่ถูกพัฒนาขึ้นและได้รับความนิยมในการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม Cisco Webex Meeting, Google Hangout, Facebook Live หรือโปรแกรม Zoom เป็นต้น ซึ่งโปรแกรมเหล่านี้รองรับการสอนออนไลน์ และการสร้างห้องเรียนเสมือนจริง สามารถเลือกใช้งานตามความถนัดและตามความเหมาะสมของการเรียนการสอน (สมพร ปานดำ, 2563 : 1-13)

การออกแบบการเรียนรู้ยุคความปกติใหม่

การเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่ ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านเนื้อหา และมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จริงได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยการเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่ มีขั้นตอน ดังนี้ (กาญจนา บุญภักดี, 2563 : A1-A6)

1. วิเคราะห์ว่าอะไรคือแรงผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ เมื่อทราบความต้องการแล้วให้ผู้สอนมองหาสิ่งที่จะมากระตุ้นผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้
2. วิเคราะห์หากิจกรรมที่จะมากระตุ้น หรือผลักดันให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนรู้
3. วิเคราะห์หาวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นหาวិธีการเรียนรู้ที่ต้องการ เช่น กิจกรรมแอ็กทีฟ เลิร์นนิ่ง (Active Learning)
4. จัดเตรียมอุปกรณ์ วิธีการ สื่อการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ
6. ให้ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเองจากเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนด

การออกแบบการเรียนรู้ที่จะตอบสนองจุดเน้นดังกล่าว ควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ (วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2563 : 39)

1. วิเคราะห์ว่าอะไรสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีความชอบ (Passion) ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีสิ่งกระตุ้นแตกต่างกัน
2. วิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความชอบของผู้เรียน จะเป็นการช่วยทำให้ผู้เรียนใช้พื้นที่การเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. วิเคราะห์แพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งแพลตฟอร์มการเรียนรู้ อาจจะเป็น การเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนรู้ที่โรงเรียน การเรียนรู้ที่บ้าน หรือการเรียนรู้ที่ชุมชนก็ได้แต่ควรเน้นวิธีการเรียนรู้แบบแอ็กทีฟ เลิร์นนิ่งในทุกแพลตฟอร์ม
4. เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ในแต่ละแพลตฟอร์มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองตามที่ต้องการ ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจจดจ่อและมุ่งมั่นกับการเรียนรู้ของตนเอง
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเปิดพื้นที่การเรียนรู้ ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม
6. ประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์ม (Platform) และวิธีการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนออนไลน์

สภาพแวดล้อมมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งถ้าสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ก็จะเป็นอุปสรรคต่อความสนใจในการเรียนได้ ทั้งนี้สภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ (กาญจนา บุญภักดี, 2563 : A1-A6) มีดังนี้

1. แสงสว่างไม่จ้าจนเกินไป แสงควรเข้าทางศีรษะเหนือระดับสายตา
2. แสงสว่างไม่น้อยจนเกินไปเพราะจะเป็นอันตรายต่อสายตา
3. แสงไฟควรเป็นสีโทนเหลืองขาว หรือสีขาว
4. นั่งให้อยู่ระดับสายตา หลังชิดเก้าอี้
5. นั่งให้ข้อศอกตั้งฉากระดับเดียวกับโต๊ะ
6. อุณหภูมิในห้องเหมาะสม ไม่ร้อนหรือหนาวจนเกินไป

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนออนไลน์

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนออนไลน์จากการสำรวจโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่า ความไม่พร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ ความไม่พร้อมของผู้ปกครอง ความไม่พร้อมของผู้เรียน และความไม่พร้อมด้านรูปแบบการสอน

ในด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ นักเรียนส่วนใหญ่เรียนออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟน ขณะที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบเติมเงิน และที่ใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านมือถือมีประมาณ 10 ล้านคนเท่านั้น และบางครอบครัวมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เพียง 1-2 เครื่อง ซึ่งเป็นของผู้ปกครอง เมื่อลูก ๆ ต้องเรียนออนไลน์ก็เกิดปัญหาการแย่งเครื่อง โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีลูกหลายคน ซึ่งทุกคนต้องเรียนออนไลน์เหมือนกัน

ในด้านผู้ปกครอง การเรียนออนไลน์ทำให้นักเรียนต้องการการเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากกว่าปกติ หากผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เมื่อกลับบ้านก็ต้องสอนลูกเพิ่มเติมในเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปกครองเนื่องจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานมาตลอดทั้งวัน

ในด้านผู้เรียน นักเรียนที่เรียนออนไลน์จำเป็นต้องมีวินัยในตนเองสูง เวลาที่นักเรียนเรียนออนไลน์หากไม่มีผู้ใหญ่คอยกำกับดูแล นักเรียนก็จะไม่สนใจเรียนและเปิดดูเว็บไซต์อื่น ๆ แทนการเรียนออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่ครูสอนได้

ในด้านรูปแบบการสอน จากปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ทำให้สถานศึกษาหลายแห่งไม่ได้เตรียมความพร้อมและออกแบบการเรียนการสอนรองรับสถานการณ์เช่นนี้ ครูส่วนใหญ่ใช้การบรรยายผ่านระบบออนไลน์เหมือนการบรรยายในห้องเรียน ทำให้บรรยากาศการเรียนน่าเบื่อหน่ายและไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้การฟังบรรยายบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นเวลานานทำให้เครื่องร้อนมาก รวมทั้งสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต (แบรนด์ อินไซด์, 2564 : ออนไลน์)

ข้อดีและข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์

ข้อดีของการเรียนออนไลน์ (กาญจนา บุญภักดี, 2563 : A1-A6) มีดังนี้

1. ลดเวลาการเดินทางทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน
2. ลดค่าใช้จ่าย และปลอดภัยจากโรคระบาด
3. มีโปรแกรมช่วยบริหารจัดการ เช่น เช็กชื่อการเข้าเรียน หรือประเมินการเรียนเป็นต้น
4. มีช่องทางสื่อสารระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนได้สะดวก
5. ใช้เครื่องมือออนไลน์ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้มากขึ้น
6. จัดการเรียนการสอนได้ทุกที่ ทุกเวลา

ข้อจำกัดของการเรียนออนไลน์ มีดังนี้

1. การสอนอาจเกิดความผิดพลาดในการรับรู้ ดังนั้นต้องมีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน

2. การเข้าถึงอุปกรณ์เรียนออนไลน์ในแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์โน้ตบุ๊กมือถือ แท็บเล็ต หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ต
3. ผู้เรียนไม่มีสมาธิในการเรียน
4. ผู้เรียนไม่สามารถไตร่ตรองความถูกต้องของข้อมูลจากการเข้าถึงข้อมูลได้เพียงพอ
5. ผู้เรียนใช้เวลาเสพออนไลน์มากเกินไป
6. ผู้ปกครองตอบคำถามหรือทำการบ้านแทนเด็ก
7. ผู้ปกครองไม่มีเวลาเฝ้าดูแลเด็กเพราะต้องทำงาน

สรุป

จากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ต้องมีการปรับตัวด้านการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนโดยมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งการออกแบบการเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่ นั้นเป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะให้ผู้เรียนได้เป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และประเมินตนเอง ข้อดี คือ ทำให้สามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จากทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา การเลือกใช้โปรแกรมที่ออกแบบมาสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ช่วยลดปัญหาด้านการขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้ระดับหนึ่ง แม้ผู้เรียนและผู้สอนจะไม่ได้อยู่ในห้องเรียนเดียวกันแต่ก็ยังสามารถโต้ตอบกันได้ ซึ่งการศึกษาในยุคความปกติใหม่ ผู้สอนควรมีการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน หรือเหมาะสมกับความพร้อมและทรัพยากรของผู้เรียนเพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา บุญภักดี. (2563). การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 19 (2). A1-A6.
- ชูกิจ ลิมปิจำนงค์. (2563). Recovery Forum “School Reopening and Teacher Empowerment to cope with the Next Normal in Education”. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://m.mgronline.com/qol/detail/9630000063614>
- แบรนด์ อินไซด์. (2564). อุปกรณ์ไม่พร้อม เวลาไม่มี รูปแบบไม่ได้ อุปสรรคการเรียนออนไลน์ ยุคโควิดระบาดที่ต้องแก้ไข. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://brandinside.asia/e-learning-challenge-in-covid/>
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษาับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปการศึกษ*. 4 (3). 783-795.

- มารุต พัฒนาผล. (2563). *การประเมินการเรียนรู้ใน New Normal*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วันเพ็ญ พุทธานนท์. (2563). *New Normal การศึกษาไทยกับ 4 รูปแบบใหม่การเรียนรู้. ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.thebangkokinsight.com/367124/>
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2563). *New Normal ทางการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). *การออกแบบการเรียนรู้ใน New Normal*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริเดช คำสุพรหม. (2563). *รีวิวลักสูตรยุคโควิด-19. ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.salika.co/2020/05/05/review-mba-program-post-covid-era/>.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New Normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง. ออนไลน์*. สืบค้น 29 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>.
- สมพร ปานดำ. (2563). *พลิกวิกฤตสู่โอกาสของอาชีวศึกษาไทยบนความปกติใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (7). 1-13.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *การศึกษายุคดิจิทัล. ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/social/general/628541>
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2563). *Recovery Forum: School Reopening and Teacher Empowerment to Cope with the Next Normal in Education. ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.nxpo.or.th/th/4856/>